

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم و صنعت مجموعه سی

۵ تشرین ثانی ۳۳۸

نومرو : ۳۸

ایکسجی سنه: دردنجی جلد

مطلوبه :

حکایه

قبیل واسقا

باید [۲]

حیاتک بر جلوه سی وارد، که آدی تصادفدر .
تصادف بزی بعضاً مکافانلادیر ، فقط اکثریا
جزالانلیر وکونش ناصل بوتون اشیایی کولکلر
ایسه حیاتک جلوه سی دمانسانک هرمانه مقابل بر «حکم»
حاضرلار . بو محقد ، آندن قورتوناقی قابل دکلدر .
بونی هیز بیدلی ، خاطر مزده طومالی بز .
واسقا ایچین ده حکم کونی کلدی .

بر آقشام قیزلر سالونه کیتنه دن اول اوطور مشلر
یاری صیونش برحاله یمک بیورلدی . آجیق کوز
برأسر کوزملی اولان لیدایهر قوغور ووا بیجره دن
باققدنصوکر :

— واسقا کلدی .

دیه خبر ویردی . بر سورو متلاشیانه شستوم
یوکه کلدی . لیدا عاقیردی :

— باقسه گز آ ، سرخوش ! بافک ، بافک ،
یاننده بویاس وار :

هایس بردن بیجره یه اوشوشدیلر ، لیدا سهوخیله
باغیردی :

— بالکنر باشنه قالمایور ، باقی طوتوب قالدیر .
بیورلر . غالباً بر طرفی قیریلش .

مطبخده کفر و یاراماز قهقهه لر - انتقاملری
آلنش اولان قالدین قهقهه لر - چیتلادی . قیزلر ،
ایتیشه قاقیشه آلولیه قدر ، سقط دشمنی استقباله
قوشدیلر .

و اورده کوردیلر که بویاس ایله آرا بهی واسقنک
قوانه کیرمشلر ، واسقنک چهره سی یم بیاض کینلش ،
آلنی ، قوجا تر داملازی قابلاش ، صول باجانی
آردنده سور وکلنیرور ...

— واسیلی میرونیچ ! نه وار ، نه اولدی ؟
دیه او صاحی باغیردی . واسقا یشکین بر حرکت
ایله باشنی ساللادی و قیصیق برسه له جواب ویردی :

— دوشدم ...

بویاس ایضاح ایتدی :

— تراموایدن دوشدی ... دوشنجه آباتی
تکرارک آلتنده قالدی ... وقیرر ... چیکشندی .

قادیلر سکوت ایدیورلدی ، فقط گوزلری
آتش کی باریلدا یوردی .

واسقانی یوقاریده اولمسته کوتوردیلر ، یاناغنه
یانیردیلر ، دوتوره آدم کوندردیلر . قادیلر یاناغنه
اوگشده دور مشلر بر لاف سوله دن باقیشیورلدی .

واسقا باغیردی :

— هایدی ، کیردک شورادن !

هیچ بری قییلدما دی :

— یا ، خوشکزمی کیتدی !

[۲] درگاه ، نومرو - ۲۷

نقد

آنهلر ، دیندیریکز کولکلرک یاسنی ،
دشمن قانله سیدک بالامزک یاسنی ...
یکیدن چیزمک ایچین وطن خریطه سی
قاندن و قیامتدن بر صحنه یه چویردک
کوکری چاتیردایان بروطن پارچاسنی ...

آنهلر ، آغلامایک دونه یلر مزه ،
وطن قاتلرینی کتیردک ایشته دیزه ...
دومولیکار اوستندن یول آزارکن دگزه
چو کدی صولتزدن دشمنله دولو طاغیر ،
کوکار گنیشله یه رک آق دگز کلدی بزه ...

بز تازه قاتلرینی حریتنه قاتان
برنساز ، ثوکه مزده بز یکانه سلطان !
طاغیر بری نور آلیور ، مظفر آلتزدن ...
قارشیمزه جیقمایک ، آق دگز دانه لری ،
یولزی بکله یور یکپاره آناوطن ...
— ایلول ۱۹۲۲ : آخره —

کمال الدین لاسی

*

ماقاریا منکنده

او اولندر ، جنکشنده ،
قایا کی آتیلدی !
باصلی بر طونج رنگشده ؛
توز دومانه قاتیلدی ! ...

او ، آقینلر ایلنده ؟
بزه داغلر آگیدلی !
قویان قای آلتنه ...
انسان ، انسان دمیگیدلی ! ...

غریب کچی وطنده ،
قالایلم بزلر چوق !
بویله بویوک زمانده ؛
اولنلره اولوم یوق ! ...

سعار صالح

آلتنده ایچین ایچین یانان بر آتیه بکزم یور .
کولاردن چیقان دومان اورتالنی کیرله یور ،
فقط غانچک صولری ده بو کیرلی لکی تمیزله مک
چالیشیور . به نارس دینک خرافه حالته کلدیکی
زمان آلدینی شکلی و خرافه حالته کان دینک
میدانه کتیردیکی دینسزلکی کوسترن جانلی بر
موزه . دیندارلر قدر دین مراقیسی دینسزلرک ده
عباده قوشاجنی بریر ...

بصری لوستار

مقدسدر ، (لی نسام) شرفنه قورولمش
بر معبد کزدم .. اورته سنده معظم بر (لی نسام)
هیکلی واردی ... دیوارلری ارکاک وقادین
ایکی قوتک یکی بر حیات یاراتمی ایچون برلشیرکن
آلدینی وضعیتلری کوسترر قبارتمه رسملرله
سوله نمشدی هندک اسکیمدنیقی بوخصوصده ده
پک ایچنلش حقیقی حیات شرفنه قورولان
بومعبد ولوکه اولنک اسکله قی کوسترر اولسون ،
ینه پک جانلی ایدی ..

به نارسک عادتا کوزل برطر فنده قیرلده
چشمه یه بکزم بر مر دیون طاشی کوستردیلر .
بوراسی « بودا » نک تلیدلرینه درس ویردیکی
یرمش .. فقط بن بودایی دالما هالایا داغلرند
دوغوب ختای اولیکلرند . یاشامش تصور
ایتدیکم ایچون اولی به نارسده بولوشیمه
عادتا حیرت ایتدم .. بوهندو پرنس به نارسده
دینی نشر ایدیورده اودین صانکه همان
قانادلانیرور ، قوجه هندده بر ایز بر اقمامان
بر قانادینی سیلانه ، بر قانادینی تیت وچینه
کزیور ، اورالر دوشوب قالیور ...

به نارسک سسوقاقلرینه ، او اکر
بوکری دار قانبوز اولوقارده دولان انسانلر
رنکارنک بر قارناوال آلانی کی .. توزلری
تردن جامور اولمش کیرلی یوزلر ، اوستنده
توزدن بیاضلافش اکر آقارلر ، قاندن قیب
قیرمنی اولمش اغزلر و بویلرک اوستنده صارقان ،
قاباران ، اوچان بیک برچشید باش اورتولری ،
اموز آقیرلی ...

هندک بودینی بناری خسته لقندن قورقایان
بری ایچون پک قیبتلی مالارله دولو . مولاسندن
شفا دیله نمکه کان خسته لر ، اولاد ایستمه
کان قیسیرلر ، امید بولمغه کان مایوسلر ..
وبوتون بوکی آلابارک هیچ اکسک اولمایان
بلوکی دیلنجیلر ...

به نارس معبدلری قدر خسته سی و خسته لنی ،
دیلنجیسی ویسلکی بول بریر یوقدر ، غانچ اولمسه
بوشهر جوقدن میقرو بارندن اولور کیدردی .
ارکا غانچ اولمیه دن بر حیات و بریور . وانک
ایچون به نارس او قیزیل رنگلی معبدلرله کول

استانبولك اۆن بىش كۆنى

كتابلار

تېمىن آدابىرلارش : حسين چاھد بك

مقدمه سىندىن باشلام ، دىشلرىمى صيقدىم ، تا صوگنه قادار اوقۇدم . فقط نه چىكدم ، هيچ صورما . بىكز . حسين چاھد بكك آرقداشلى محمد رۇف بك برمقاله سىندى . نه چىش ايندىكىزى سويله مك دىمكدر . ديوردى . كال مراله بىكديورم ، عجا بوكتاب اوکا نه حسله ، نه ذوقلر ورمه چىكدر ؟! بكا نه وىردىكى بىكرى دىرت ساعىتدر دوشونىورم . بولق ، خلاصه ايتك بردلو قابىل اولماور . واقعا كىتابده بر چوق شىلر اوقۇدم . لك بوپوك انسان حسله نىك اسملرله قارشىلاشدم . مثلا هر صحنه ده لك آشاغى اوزىركه عشق اسمى كوردوم . صوكره محررك كىندىنه عايد خاطرلر دىكلدم ، صوكره قادين روحلرینه ، ازكك قابىلرینه

هېسك او كىندى بولنان ايدا صاغ اُنك بارمقلى آراسىندى دولاشمش بر حالده بولنان قىزىل صابىلر حىزله چىقاردى . بر فىصلى ايشىلدى . يا ئولورسه ؟

واطراف تىكرارسكوتنه دالدى . برى آردنجه و كوردولى ائتمه مكه چاليشىرق احتياطكارانه اولمىدن چىقدىلر . هېس چىقوب كىدنجه اوتىده برىده سىرىلش بارچىلر كوردوندى . آقسنيا اولمىده قالى .

درىن درىن ايجى چىكرك واسقايله ياللاشدى ، متادىس سىبله صوردى :

— جاك نه ايتىور ، نه يىلام ؟
واسقا گوزلرني آچدى ، باقدى ، جواب وىرمىدى .

— سويله ، هايدى . ياكى ايتىورسك ؟
دوزملىتمىمى ؟ يوقسه جاك صومى ايتىور ؟ استرسك وىرمىم .

واسقا سكوت ايجىده باشنى قىمىلداتدى ، دوداقلرى اوينايدى ، فقط لاف سويلىمىدى .

آقسنيا صاج اوركوسنى بوينىنه آتارق :

— باق ، لافده سويله ميورسك ، ديدى ، سنى ينه اشكنجه صوندق ، واسقا ، جانى بايىور دىكلى ؟ خيم ؟ بر آرزى صبر ... بوته كچر . ياكى ايلكىن جان يانار . بن بىليرم .

واسقانك چهره سىندى بر تىتمه مېكىدى ، قىصيق سىله :

— بر آرزى صبر وىر ! ديدى .
وكوزلرندىك دوزماز آچقانك افادى غائب اولدى .

ناقل : علا غالب
ما قىسم غوركى

— احتمال كه الله ايتىردى هيچ قاللازسك ...
واسقا دوداقلرني قوتله صيقدى و صوصدى .
قادينلردن برى ، نوازشكار اكيلىدى ، نوازشكار بر صدا ايله صوردى :

— بو مېنى باجقاردن هانكېسندى اوف واز ؟
بوندىمى ؟

و خسته باجنى ياقالا يىرق كىندىنه دوغر و قوتله چىكدى .

واسقا دىشلرني غچىرداتدى و اوولودى . صاغ قولده مجروح دى . قىزمه وورق اوزره قالدېردى ، فقط كىندى قازنه ووردى . اطرافىندى قىقهلر يوكسلىدى . واسقا دهشتله كوزلرني چو وىردى :

— آه ... سزى كىدى ... دقت ... كېرتىم .
فقط بىركىلر يانماق اطرافىندى صىجرايورلر ،

چىمىدىكايورلر ، صاجنى چىكيورلر ، يوزىنه توكورويورلر ايدى . گوزلى بارالا يور ، كولويورلر ، كىفر ايدويورلر

كوپك كې اولويورلر ، حىسازجه زىكلىيورلر . انتقامك چىيافىن ائتمه قادار وارديلر ، عادتا دايدىلر .

هېس يىاضلر ايجىده ، نيم عريان ، ايتىشكندى قىب قىرمىزى اولش بر جانوار كې ايدىلر .

واسقا صاغ قولك اوزون حركىلر آراسىندى كوكرميور . او صاجنى قايدىد دورمش ، وحشى بر سىله اوولويوردى .

— يتر ، بر ائىكز ... آرتق ... شىمدى بوليسى چاغىيرم . آدامى اولدىم چىكسز . يارم باشمىكلىر .

فقط بىركىلر قولاق آصاييورلر . واسقا سىلردىرى اونلر اشكنجه ايتشدى ، شىمدى اونلر بر قاج لحظه ده اعاده ايدىم چىكردى و استىمال ايدىيورلر .

بردىرم ، بو اشكنجه كورولتيلر ، اوولومالرى آراسىندى نيازكار بر سىس يوكسلىدى :

— قىزل ... ياورولم . يتر آرتق بو ...
آچىكسز . اوده جان ! ... اونك جانى ياتىيورى ؟

هايدى ياورولم ... عيسى عشقنه ...
بو سىس قادينلر بر صوئوق صو دوشى كې تاثير ايتدى . جابوق و ئوركك واسقانك ياندىن اوزاقلادىلر .

بو سوزلر سويله آقسنيا ايدى . نچرەك ياندىد دورويور و تيرىل تيرىل تىتمىور ، آرقداشلىرىنك او كىندى ، يرله قادار اكيلىيوردى .

واسقا ايسه حركىتسز دورويوردى . كوملىكى كوكس خداسىندى يىرتىلشدى . قىزىل وصيق قىلارله ئورتولو اولان بو كىنىش سىنه تاما اينوب قالىيور ،

و صانكه ايجىدن چىقوب قورتولمى ايتىستى بر شى وارده چىيافىنجه كىندىسى اورادى اورايه چاربيور ايدى . واسقا كوزلر قابلى خىلا يوردى .

بوپوك بر جسم حالىده اهمله ئىشلر كې ، قادينلر كومىهالىده قاينك ياندىد دورويورلر و سكوت ايدويورلر ،

آقسنياك خفيف بر سىله بر شىلر ميرىلداندىنى ، واسقانك خىلا دىنى دويويورلدى .

بو سؤاله ايدا كولومسە يەرك جواب وىردى :
— آغلايچى دىكز آ ! ...

واسقا او صاحبنه :
— شونلرى قاو طيشارى ايت ، ديدى ،

بوراده نه ايشلر وار ؟
ايدا :

— قورقيورمىسك ؟ ديه صوردى . او صاحبي ايسه امر ايتدى :

— هايدى قىزلرم ، آشاغى يە ايتىكز ...
قادينلر چىكلىدىلر ، كىدزلكى هر برى مشوم برز نظرله قىزلاندى . ايداده خفيف بر سىله :

— تىكرار كلىز ، ديدى .
آقسنيا يە كلنجه ، بوته يوسرىغىله تهديد ايدرك :

— كوردىمى ، اللهك بولسى ، ديدى ، سنده مستحقكى بولدىك ...

اونك بو حىزارنه قادينلر چوق حىرت ايتدىلر . آشاغىده شىرانه بر جوشش ، هنوز كىكىن

اششسىنى حس ائتمىش اولدىلر انتقام مستسى ، قادينلر استىلا ايتدى . مئالكانه سرورلى آراسىندى

واسقا ايله آلای ايدىيورلر و بوجوشلرلى او صاحبنى ئوركوتويورلدى .

او صاحبي ده ، واسقا يە طالماك تىج يە ايتدىكى كورمىكه ممنون ايدى ، اونك ده شويله بويله خىنجى واردي .

واسقا اوکا ائندىسنى قارشى كې دىك ، عادىتامادونه امر ايدىن اسركى مەامله ايدردى . بونىكله برابر

باييوردى كه واسقا اولماز سە قىزلر اطلاتىه سوق ايدىمىزدى و بونك ايجىن ده احتياطكارانه حىيات ابراز ايدردى .

دوققوركلدى ، صاغيلىرى صاردى ، رچتىسى يازدى و واسقا يە خستىخانه يە نقل ائتمك داها اىي اولمىجنى سويله يەرك ايتىدى . ايدا عنودانه برسىله :

— خانملر ، ديه باغىردى . محترم خستىمىز زيارت ائيمىمى ؟

و هېس برىن باغرىشەرق ، كولوشەرك يوقارى چىقدىلر .

واسقا گوزلر قابلى ياتىيوردى . وكوزلرني آچاندى :

— يەمى سز كلىكسز ؟ ديدى .
— كورە يورىسك ، سكا آچىيورزده اوندىن .

— سنى بىر سەومىزى ؟
— خاطرلا ، سنى بنى ماضى ...

يوكسك سىله دىك ، مەيندار بر طرزدى قونوشيورلر . يانماق اطرافنى صاهاشلر ، مسرور و شرير بر نظرله

صولوق چهره سىنه باقويورلدى . واسقاده اونلر باقدى فقط ، او دائما آكلاشلىدلار بر آچاق ايله

بارلايان كوزلر شىمدى يە قادار بويله طومماز ، تىكلىن اولونماز بر آچاق افاده ائتمىشدى .

— هايدى ، قىزلر ، دقت ايدىك ، قانقندىم زمان ...

ايدا سوزنى كسدى :